

# Szapanvásárlásnál ügyeljünk a Hábé névre

dont sem véve ki. Igaz, hogy ez a forgalom legnagyobb részében egészen különleges természetű. Míg az európai nagy kikötőkbe a hajók árukat hoznak, vagy onnét árukat visznek, Singapore kikötőjét a hajók legnagyobb része csak érinti, kiegészítő szén- és petróleum-készletét és meg tovább. A kikötőnek saját forgalmát így főleg négy cikk szolgáltatja, szén, olaj, ón és kaucsuk. A maláj félszigeten vannak ugyanis a világ leggazdagabb óntelepei, egyebekben pedig Singapore a középpontja a hátsó-indiai kaucsuk-kereskedelemben. A Magyarországon futó autókban túlnyomó többsége is olyan pneumatikát használ, amely nyers, vagy félig kikészített állapotban Singaporeból került a világkereskedelemben.

Közigazgatásilag Singapore a székhelye a maláj félszigeten levő angol gyarmatoknak. A kormányzó egyúttal ellenőrzi a félszigeten levő vazallus szultánágoknak. A város élén huszonöttagú tanács áll, melynek elnökét és tizenkét tagját a kormányzó nevezi ki, tizenkét tagját pedig különböző testületek, az angol kereskedelmi kamara, a kínai kereskedelmi kamara, a mohammedán végrehajtó bizottság, stb. delegálják. A rendőrségi szolgálatot angol tisztek vezetése alatt hindu rendőrök látják el. A forgalomban levő pénz az úgynevezett Straits-dollár, amely jelenleg körülbelül 2,20 pengőnek felel meg. A költség-előirányzat összege az utolsó évek átlagában 35 millió dollár. Minden európai polgármester szívfájdalmára meg kell említeni azt a körülményt, hogy a megelőző évek főlegéből a város 66 millió dolláros tartalékalapot létesített arra az esetre, ha nemzetközi egyezmény teljesen eltiltaná az ópium-kereskedelmet, amely Singapore városnak egyik legerősebb adóbevételét szolgáltatja. Szóval, van egy város, amely még a mai nehéz viszonyok között sem dolgozik deficittel, hanem félre is tud tenni a bevételeiből.

Pedig amennyire a hozzám eljuttatott könyvből meg tudom ítélni, közölcsekre Singaporeban hihetetlen összegeket fordíthatnak. Kevés európai városnak vannak olyan középületei, olyan kifogástalan széles útjai, olyan kórházai, vízművei, elektromos és gázszolgáltató telepei, mint ennek a távol keleti nagyvárosnak. Nyolcezer európai számára tartanak fenn színházat, lóversenypályát, klubokat és mindenféle egyéb intézményeket. Még lennének elégedve vele, ha Magyarországon ötven esztendő múlva volna olyan palotája valamelyik kereskedelmi kamarának, aminőt a képen a singaporei kamara hatalmas palotája mutat. Pedig Singaporeban két kamara is működik. A kínaiak, akik között szintén vannak óriási nagy cégek és vállalatok, külön kereskedelmi kamarát létesítettek és ennek is megvan a maga igen tiszteletreméltó palotája.

De forgatván ennek a rendkívül érdekes kötetnek lapjait, önkénytelenül is egy gondolat tolt az agyamba. Velünk szemben milyen nagyszerű helyzetben vannak a koloniális nemzetek, de különösen az angolok, akik fiataláguknak azt a részét amely odahaza nem tud elhelyezkedni, ki tudják küldeni a gyarmatokba. Ennek azonban nem csupán az a jelentősége, hogy emberfeleslegüket el tudják helyezni, hanem az is, hogy valósággal biztosító szelepeknek használhatják a gyarmatokat az otthoni élet biztosítására. A legtöbb ember nem azért lesz forradalmár, mert erre a pályára szánta magát, hanem, mert túlfutott temperamentuma nem talál megfelelő érvényesülési területet. Nos erre a célra nagyváltójuk a gyarmatok. Ott lesznek a kalandorokból államférfiak és kalózból birodalom-építők. Csak az ilyen előfeltételek mellett lehet megérteni, hogy az a Sir Thomas, aki Singaporet alapította és aki a hollandusokkal és a bennszülött fejedelmekkel folytatott kalandos háborúkat, csak harmincegyévesen esztendő volt, mikor kormányzója lett az egész meghódítandó hátsó-indiai szigetvilágnak s negyvenöt esztendő korában mint Anglia világbirodalmának egyik alapítója fejezhette be földi pályafutását.

A kötetnek van még egy érdekessége: a szöveg után sorakozó hirdetések. Azon récsodálkozók senki, ha egy ilyen kötetben, amelyet harmincezer példányban ingyen osztanak szét, hirdetések is vannak. Nagyrészt ezek fedezik a kiadás költségeit. És micsoda hirde-

tések! A legnagyobb hajózási és idegenforgalmi vállalatok, nemzetközi jelentőségű bankok, biztosító társaságok olyan építő cégek, amelyek működési területe Indiától Honkongig terjed, kaucsukfeldolgozó vállalatok, gummi-árugyárak, nagy hotelek, a holland repülő-társaság, melynek hétnapos járatai vannak Amsterdamból Hátsó-Indiába, kőolaj- és benzinpárolók és közöttük egy ruházati cég, amely Singaporeba jövő idegeneknek ajánlja, hogy rögtön tekintsek meg üzletét és ott szerezzék be trópusi ruha-szükségletüket, amire feltétlenül szükség van, lévén Singapore egyik legmelegebb pontja a földkereksémen.

a leghűvösebb hónap átlagos hőmérséklete is 23 fok.

Nézem a szövegrészben és a hirdetések között a singaporei angol lakások fényképeit. Belül azbeszt-lemezekkel borított szobák, hogy védjék a lakókat a hőség ellen. Ventilátorberendezések és nagyszerű fürdőszobák. Mind-egyik lakóház külön kert közepén. Szinte beszélnek ezek a képek: így kell élni és az életnek igazi kulturája. De az ilyen élethez hatalom kell és gazdagság. Ennek a hatalomnak és gazdagságnak az angolok a birtokosai, egyik pillére a hatalomnak és gazdaságnak pedig a távol kelet. Így a Singapore.

## Tolvaj

nem nyúl a töltőtollához, becsületes megtaláló tollát visszaadja, ha nálunk vásárol töltőtollat, vagy csavarceruzát, amelybe aláírását ingyen bevessük az ipari vásáron.

## Wirth és Rengely

írógép- és irodaberendező vállalat.

## Séta az ipari vásáron

A hatodik szegedi ipari vásár szombati ünnepélyes sajtóbemutatója után — amelynek leírásától lapunk más helyén közlünk beszámolót — a bemutató közönség körülsétált a vásár hatalmas területén és megtekintette értékes anyagát. Mindehki a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott arról a fejlődésről, amelyet úgy a vásár külső képe, mint belső tartalma és értéke dokumentál. A szegedi kézműipar életrevalóságának és a fejlődőképeségének legszelb bizonyítékát szolgáltatja a VI. szegedi ipari vásár.

### AZ ADLER EDÉNYCSARNOK

Jó hírneve és megbízhatósága annyira átment már a köztudatba, hogy felesleges róla külön dicséretet mondani, mégis meg kell említeni kiállítását, mert olyan különlegességet láttunk, amiről meg kell emlékezni. A cégfőnöknek egy egészen újszerű és praktikus hűtő-melegítő-készülék szabadalmáról van szó, amelynek lényege az, hogy az edénybe töltött vizet, bort, sőt, bőlét a készülékben elhelyezett jég órákig hidegen tartja, viszont ugyanugy lehet hosszú ideig teát, forráltort, stb. melegen tartani anélkül, hogy azt újból melegíteni kellene. A készüléknek, amelynek a Budapesti Nemzetközi Vásáron igen sok érdeklődője volt, külön előnye, hogy egy elmes automatikus adagolószerszemet egyrészt feleslegessé teszi a kényelmetlen és hosszadalmas töltögetést s ez kizárja, hogy a pohár túltöltése után a folyadék az asztalra csöppenjen, másrészt pedig a kezelése abszolút higiénikus. Kiállításán ott látjuk a Lampart-gyár legújabb petróleumgáz-fűzőjét, amelyet a közönség működésben láthat, továbbá a legkülönbözőbb üveg-, porcelán- és díszműárukat és a praktikusnál praktikusabb háztartási cikkeit.

Hatásosan egészítik ki kiállítását anyagát a finom üvegfigurák, amelyeket a helyszínen készített Komáromi üvegszobrász.

### ACKERMANN MÜSZVŐ RT. BAJA

már mint szívesen látott ismerős jelent meg a szegedi vásáron, lendmaszt asztal- és ágyneművel és lenvászon készítményeivel. Az Ackermann-gyár kiállítását ezúttal is egyik legnagyobb szenzációja az ipari vásárnak és nem csodáljuk, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásáron a Kormányzó ur főméltósága soron kívül is kitüntette látogatásával és egyáltalán nem fukarkodott az elismeréssel az Ackermann Műszvő Rt. által legújabbban forgalomba hozott damasztokba beleszőtt vitézi címér bemutatása alkalmából. Az Ackermann Műszvő Rt. egyébként már azért is különösebb bizalmat érdemelt a szegediek részéről, mert Baranyi Tibor főispán, aki Bajának is főispánja és mint ilyen, igen jól ismeri a céret, lánya kelengyelmének

egy részét ott készítette. A magunk részéről látva a pompás kiállítást, csak annyit mondhatunk, hogy bár minél több ilyen ipari vállalat lenne hazánknak.

### ABONYI JENŐ

budapesti bélyegkereskedő nemcsak pompás bélyeggyűjteményével vonja magára az érdeklődést, hanem főként saját találmányu szabaddalmazott Turul bélyegalbumával. Ennek a szakemberek által nélkülözhetetlennek kvalifikált albumnak beosztása annyira megkönnyíti a bélyeggyűjtők dolgát, hogy más album már ugyyszólván nem is lehet szóba komoly gyűjtőknel. A legbeszédebb bizonyíték a Turul bélyegalbum mellett az, hogy alig egy év alatt, amióta forgalomba került, már két kiállításán részesült. Bizonyos, hogy sokan fogják a Turul bélyegalbumot megrendelni a kiállítás alatt, de még többen fognak utánarendelni Abonyi Budapest, Váci-ucca 45. szám a. üzletében.

### ARVAY CUKRASZDA

(gróf Apponyi Albert-u. 15. ezelőtt Klauzál-ter) gondoskodik a vásár látogatói részére kellemes édességekről és hűsítőkről és hogy meg ne feledkezzünk „Országzászló” név alatt forgalomban lévő csemegekülönlegességéről. A patinás cég 50 éves múltja garancia, az áru abszolút jó minőségű. Jelzalegi tulajdonosa is hívatása magaslatán áll, képzett a szakmájában, éveken át Párizsban dolgozott, a budapesti nemzetközi cukrászipari kiállításon aranyérmét nyert. Az Arvay név fogalom Szegeden, üzlete a város előkelő közönségének találkozó helye, előkény kiszolgálásával, olcsó árával csak megerősítette a névbe helyezett bizalmat.

### BARNA ENDRE

a régi Mars-éri Kecskeméti-gyárból alig pár év alatt olyan iparvállalatot létesített, amelyre méltán büszke lehet nemcsak a gyár fiatal és tehetséges főnöke, de Szeged is. Kétféle irányban specializálódott ez a gyár és pedig egyrészt portálékra és egyéb vasszerkezetekre, másrészt késáruk gyártására. Zsebkésen és ollókon kívül ipari és mezőgazdasági vágóeszközöket gyárt óriási tömegekben, amelyekkel nemcsak a belföldet látja el, de amelyekkel piacot hódít külföldön is. Gyártmányai szoliditáson felül igen nagy súlyt helyez Barna az izlés és kivitelre és ezért rendezkedett be galvanizálásra és nikkelezésre. Az ipartestületi udvaron felállított kis pavillonja is kifinomult izlésről tanuskodik.

**Csípőfűzők, melltartók**  
legelősebben Pollák Testvéreknel.